

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2004-2005

26 april 2005

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN, BESTUURSZAKEN, INSTITUTIONELE EN BESTUURLIJKE HERVORMING EN DECREETSEVALUATIE

Vraag om uitleg van mevrouw Annick De Ridder tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de adviesverstrekking van de Vlaamse overheid aan provincie- en gemeentebesturen en aan particulieren

Interpellatie van de heer Filip Dewinter tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de mogelijkheid tot doorlichting van OCMW-boekhoudingen door steden en gemeenten enerzijds, de hogere overheden anderzijds, naar aanleiding van de onregelmatigheden in de boekhouding van het Antwerpse OCMW

Vraag om uitleg van de heer Jean-Marie Dedecker tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de beslissing van het gemeentebestuur van Bredene om gratis theoretische rijopleidingen aan te bieden

Vraag om uitleg van mevrouw Cathy Berx tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de gevolgen voor de lokale besturen van de sociale akkoorden die worden afgesloten door de federale en Vlaamse overheid met de non-profitsector

Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden,
Bestuurszaken, Institutionele en
Bestuurlijke Hervorming en Decreetsevaluatie

Dinsdag 26 april 2005

Voorzitter: de heer Norbert De Batselier

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 14.37 uur.*

Vraag om uitleg van mevrouw Annick De Ridder tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de adviesverstrekking van de Vlaamse overheid aan provincie- en gemeentebesturen en aan particulieren

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw De Ridder tot de heer Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de adviesverstrekking van de Vlaamse overheid aan provincie- en gemeentebesturen en aan particulieren.

Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Mevrouw Annick De Ridder: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, mijn vraag betreft de adviezen die een overheid of een particulier nodig heeft van diverse afdelingen van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap voor de organisatie van een activiteit.

Deze adviesverstrekking is zeer uiteenlopend. Het kan bijvoorbeeld gaan om een provincie- of gemeentebestuur dat een sportevenement wil organiseren in een park of een bos en daarvoor toelating nodig heeft. Het kan gaan om een particulier die zijn dierenpeciaalzaak wil uitbreiden of omturnen. Ook hij heeft een advies van de Vlaamse Gemeenschap nodig.

Verschillende bezorgde burgers en overheden hebben me hierover gecontacteerd. Ze krijgen van de diverse diensten vaak tegengestelde adviezen. Die veelvoudige adviesaanvraag brengt heel wat brief-

wisseling met zich mee. Verder wordt de aanvrager vaak geconfronteerd met het feit dat de ene afdeling een gunstig advies aflevert terwijl een andere afdeling van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap zich op hetzelfde moment negatief uitspreekt. De afdelingen communiceren dus niet altijd even goed met elkaar, zodat de aanvrager verschillende signalen krijgt en geen eenduidig antwoord over de organisatie van zijn activiteit. Kafka is niet ver weg in deze situatie.

Mijnheer de minister, is het niet mogelijk dat voor een adviesaanvraag slechts één document moet worden ingediend? De Vlaamse overheid zou dan volgens het principe van de back-office intern de aanvraag over de bevoegde afdelingen kunnen verdelen. Is het niet mogelijk dat de diverse afdelingen in goede verstandhouding en communicatie met elkaar samenwerken om één volledig advies af te leveren? Zo zou de Vlaamse overheid één signaal uitsturen over de betreffende materie aan een overheid of een particulier.

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Mijnheer de voorzitter, ik sluit me aan bij mevrouw De Ridder. Zij heeft het over occasionele evenementen. Ik zou de vraag willen opentrekken naar de adviesaanvragen van het gemeentebestuur, en dan hebben we het over de planlast.

Ik geef één voorbeeld. De verschillende adviezen zouden via één kanaal moeten kunnen worden aangevraagd en bekomen. Ik zit sinds kort ook in de gemeenteraad. Gisteren ging het daar over het milieubeleidsplan. In het besluit lezen we dan hoeveel adviezen de gemeente moet aanvragen: aan het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap administratie Economie, het ministerie van de

Van Hauthem

Vlaamse Gemeenschap administratie Gezondheidszorg, Aminal directoraat-generaal, Arohm Vlaams-Brabant, de bestendige deputatie provincie Vlaams-Brabant, de OVAM, de VLM Vlaams-Brabant, de VVM, de gemeenteraadsleden, de gecoro en de Milieuraad.

Dit laat me aansluiten bij mevrouw De Ridder om aan te dringen op één aanspreekpunt bij de overheid. Dit aanspreekpunt zou de verschillende administraties kunnen contacteren en de adviezen bundelen. Kan dit worden uitgebreid tot de algemene planlast van de gemeenten?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer de voorzitter, dames en heren, mevrouw De Ridder, u schetst een niet-onbelangrijke problematiek. U voegt er een vraag aan toe, mijnheer Van Hauthem, vanuit uw ervaring als gemeenteraadslid. Waar een cumul al niet nuttig voor kan zijn.

We moeten een onderscheid maken tussen de adviesaanvragen en de vergunningen zelf. Voor de vergunningen denken we in elk geval aan één front-office, die dan de formulieren en vragen verwerkt en verdeelt. Voor de vergunningen behouden de administraties natuurlijk hun bevoegdheden.

De zaak van de adviezen is niet zo makkelijk op te lossen. Als alles via de gemeente verloopt, kan de gemeente de functie van front-office vervullen. Maar de problematiek komt voort uit nevensgeschikte en parallelle wetgeving. Het voorbeeld in de sector van de ruimtelijke ordening is een typisch voorbeeld. Het zit trouwens ingebakken in de decreetgeving op de ruimtelijke ordening. Artikel 4 van het decreet gaat uit van de duurzame ruimtelijke ontwikkeling, en dus van het gelijktijdig tegen elkaar afwegen van de ruimtelijke behoeften van verschillende maatschappelijke behoeften. Zo is er een duidelijke impact van de sector natuur-, milieu- en landschapsbescherming, en van de sector monumenten en landschappen op de ruimtelijke ordening. Die administraties zijn nevensgeschikt, niet ondergeschikt. Ze moeten hun eigen adviezen kunnen blijven uitbrengen. De

aanvrager kan daarmee een probleem hebben. Hij kan een vereenvoudiging wensen, zodat maar één advies nodig is. Ik laat dan nog even de gevolgen van de Europese regelgeving buiten beschouwing.

Ik heb een aantal initiatieven op stapel staan die misschien aan de bekommernis van mevrouw De Ridder tegemoetkomen. Ik maak wel een voorbehoud bij de realisatie ervan, want er is de autonomie van de decreetgever. Een eerste initiatief betreft de invoering van het gezaghebbend advies in het Vlaams recht. Het is vergelijkbaar met de 'ruling' op fiscaal vlak. Een burger of een onderneming die een activiteit wil ontplooiën, kan in dat geval een gezaghebbend, vertrouwenwekkend advies vragen. Ze weten dan dat ze in orde zijn als ze dat advies respecteren. Die invoering zou de rechtszekerheid bevorderen en een vereenvoudigde aanpak mogelijk maken. Het idee staat expliciet in het regeerakkoord ingeschreven, op bladzijde 58. Het staat ook in mijn beleidsnota. De haalbaarheid ervan wordt onderzocht. In januari 2005 heb ik een ambtelijke werkgroep opgericht die dat onderzoek uitvoert. Uiterlijk eind 2005 wil ik de resultaten van het onderzoek meedelen.

Ook in het actieplan administratieve vereenvoudiging zijn initiatieven opgenomen die aan de vraag ten dele tegemoetkomen. Het eerste heeft betrekking op een administratieve lastenverlaging inzake niet-bindende adviesverlening, zoals de adviezen van de provinciale afdelingen ROHM, de cel Monumenten en Landschappen, aanvragen van stedenbouwkundige verordeningen en ook adviezen voor werken die niet vergunningsplichtig zijn. Het tweede initiatief heeft betrekking op de vereenvoudiging van de regelgeving voor sectoren met impact op de ruimtelijke ordening. Er wordt daartoe een studie uitgevoerd die slaat op alle sectorale wetgevingen die een impact hebben op de ruimtelijke planning en het verlenen van vergunningen. Als alles in kaart is gebracht, zullen we onderzoeken wat kan worden vereenvoudigd. Het derde is minder belangrijk. Het heeft betrekking op de vrijstelling van vergunningen voor kleine werken van openbare besturen.

Dit soort van initiatieven moet ik natuurlijk samen met de functioneel bevoegde minister bekijken. Mijn taak bestaat erin een en ander in kaart te brengen en voorstellen tot vereenvoudiging te formuleren en met hen door te spreken.

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Mevrouw Annick De Ridder: Ik dank de minister voor zijn antwoord. Ik noteer dat hij niet afkerig staat tegenover het idee om de burger de kans te bieden zich te richten op één advies van de administratie. Ik hoop dat we dat kunnen realiseren eens het onderzoek is afgelopen. Ik zal tegen eind 2005 in een vraag op deze kwestie nog terugkomen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Filip Dewinter tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de mogelijkheid tot doorlichting van OCMW-boekhoudingen door steden en gemeenten enerzijds, de hogere overheden anderzijds, naar aanleiding van de onregelmatigheden in de boekhouding van het Antwerpse OCMW

De voorzitter: Aan de orde is de interpellatie van de heer Dewinter tot de heer Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de mogelijkheid tot doorlichting van OCMW-boekhoudingen door steden en gemeenten enerzijds, de hogere overheden anderzijds, naar aanleiding van de onregelmatigheden in de boekhouding van het Antwerpse OCMW.

De heer Dewinter heeft het woord.

De heer Filip Dewinter: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, het probleem van het Antwerpse OCMW is voldoende bekend. In deze interpellatie wil ik aan de hand van de toestanden bij het Antwerpse OCMW het hebben over het toezicht van de Vlaamse overheid op de financiële situatie van alle Vlaamse OCMW's. Wat in Antwerpen is gebeurd, is meer dan hallucinant, en men kan niet ontkennen dat in dat geval ook de hogere overheid heeft gefaald. Ik ben overigens blij dat de ondervoorzitter van het OCMW, mevrouw Cathy Berx, hier aanwezig is.

Ik zet nog even alle feiten op een rijtje, want eenvoudig is het allemaal niet. Enkele maanden gele-

den is men naar aanleiding van een onafhankelijke studie van Ernst & Young tot de conclusie gekomen dat er een onverklaarbaar verschil bestaat tussen de boekhoudingen van OCMW en ZNA, de verzelfstandigde vroegere OCMW-ziekenhuizen. Het verschil bedroeg toen een slordige 22,5 miljoen euro. Men besliste om een nog grondiger doorlichting van de boekhouding te organiseren. De OCMW-ontvanger kon op dat ogenblik geen sluitende verklaring geven over de bestemming van de gelden die blijkbaar in rook waren opgegaan. Het was op dat ogenblik ook niet duidelijk of er van verduistering sprake was. Daarbij werd door een ander doorlichtingsbureau, namelijk Unisys Consulting, vastgesteld dat het verschil tussen de OCMW- en de ZNA-boekhouding geen 22,5 miljoen euro bedroeg maar 253 miljoen euro, elf keer zoveel. Niet getreurd, want het grootste deel van het bedrag was boekhoudkundig correcteerbaar zoals dat zo mooi wordt genoemd, waardoor 'slechts' een tekort overbleef van een bedrag tussen 5 en 10 miljoen euro.

Uit het boekhoudkundig onderzoek bleek daarnaast ook dat de echte historische schuld van de toenmalige OCMW-ziekenhuizen, nu de ZNA-ziekenhuizen, 235 miljoen euro bedraagt in plaats van het eertijds door het OCMW voorgehouden 300 miljoen euro. Dat is een verschil van 65 miljoen euro, een akkefietje. Belangrijk om weten is dat een tijd geleden er een zogenaamd Valentijnsakkoord was gesloten tussen het OCMW en de stad Antwerpen waarbij beslist werd dat de stad Antwerpen de put van 300 miljoen euro zou overnemen, wat ondertussen gebeurd is. Nu blijkt dat die put geen 300 miljoen euro bedroeg, maar slechts 235 miljoen. De stad betaalt natuurlijk wel.

Blijkt ook dat de gelden door het OCMW niet worden aangewend voor de ziekenhuizen zoals werd bedoeld, maar wel om allerlei andere initiatieven mee te financieren. Daar zijn sociaal nuttige en verantwoorde initiatieven bij, gaande van RVT's over dienstencentra, serviceflats en dergelijke meer, maar ook een aantal andere initiatieven, waarvan men zich de vraag kan stellen in hoeverre ze de taak zijn van een OCMW, gaande van het verfraaien en restaureren van een oud ziekenhuiscomplex, namelijk het Elisabethziekenhuis, tot en met het inrichten van tentoonstellingsruimtes, een hotel, faciliteiten in diezelfde gerestoreerde gebouwen, enzovoort. Feit is ook dat de

Dewinter

gelden die niet gebruikt zijn voor de ziekenhuizen maar wel voor deze projecten, de bouwwoede van bepaalde OCMW-bestuurders moesten stillen die daar partijpolitiek mee konden uitpakken. Het is natuurlijk aangenaam als voorzitter van een OCMW om lintjes te kunnen doorknippen en de grote realisaties aan publiek en media te kunnen voorstellen als zijnde het eigen initiatief, ook al werden ze verwezenlijkt met geld dat daarvoor niet bedoeld of bestemd was.

Uiteindelijk blijkt dat al de projecten waarover ik het heb gehad, enkel mogelijk waren door het wegzuigen van financiële middelen uit de Antwerpse OCMW-ziekenhuiskas waardoor ook deze OCMW-ziekenhuizen – dat is recent gebleken – heel wat van hun dienstverlening hebben moeten afbouwen, heel wat mensen hebben moeten afdanken en een aantal ziekenhuizen werden gesloten en nog zullen worden gesloten. Ons wordt altijd verteld dat er nuttige dingen werden gedaan met het geld dat afgewend is, namelijk dat het gebruikt werd voor RVT's, dienstencentra en dergelijke meer. Er wordt echter niet bij verteld dat langs de andere kant in de ziekenhuizen een stuk dienstverlening werd afgebouwd.

Hoe dan ook, er is sprake van een bijzonder pervers financieringsmechanisme. Het OCMW overschrijdt zijn budgetten, draineert geld van de hogere overheid dat bestemd is richting andere projecten, komt zelf tot de conclusie dat er een tekort is bij de ziekenhuizen, wat dan nog eens door een bijkomende financieringsstroom door die hogere overheid wordt gefinancierd. Op het einde van de rit blijkt dat de tekorten niet eens zo groot zijn als eerst gesteld, waardoor de hogere overheid eigenlijk niet een, niet twee maar drie keer wordt belazerd, en dat in een stad waar de financiële middelen reeds zeer schaars zijn en de financiële put zeer groot is.

Ik weet wel dat naar aanleiding van de afwikkeling van deze crisis in Antwerpen – de zoveelste – er opluchting was dat er geen corruptie was vastgesteld en geen afwending van gelden voor persoonlijke doeleinden. Er was op zijn minst wel een boekhoudkundige fraude, het bewust misleiden van de hogere overheid, het afwenden van gelden voor andere doeleinden dan waarvoor ze bestemd waren. In die context vind ik het pijnlijk dat men de politieke verantwoordelijkheid heeft

gelegd bij een ambtenaar, de OCMW-ontvanger, die met pek en veren werd ingesmeerd, de straat werd opgestuurd en verantwoordelijk werd gesteld voor alle gemaakte fouten. Ik geloof daar niet in.

Mijnheer de minister, u bent een veel te gewiekt politicus om naïef te geloven dat de OCMW-ontvanger alleen verantwoordelijk was voor al dit onheil. Dit alles werd politiek aangestuurd en ingedekt. Er zullen ongetwijfeld in het verleden politieke directieven zijn geweest om dit zo te laten verlopen; dit kan niet allemaal het werk geweest zijn van één perfide ambtenaar. De vraag moet worden gesteld wie er allemaal beter van werd. Die ambtenaar? Daar durf ik zeer veel vraagtekens bij plaatsen. Wie er beter van werd, zijn degenen die politiek aan het roer zaten van het OCMW en deze mechanismen, geldstromen en het afwenden van gelden van de hogere overheid hebben georganiseerd, met medeweten en medewerking van ambtenaren, zeer zeker. Zij waren echter niet alleen de medeplichtigen, maar de hoofdschuldigen van wat er de voorbije maanden in Antwerpen aan het licht is gekomen.

De verantwoordelijkheid van de hogere overheid ligt op verschillende niveaus en verschillende plaatsen. In het overlegcomité plegen de stad, het OCMW en de Vlaamse overheid overleg met elkaar. Daar zijn ook controlemechanismen in ingebouwd. De rekeningen en de begroting van het OCMW moeten door de hogere overheid, door uw ambt, worden goedgekeurd.

Er is echter meer. Nog in 2001, toen hij reeds onraad rook, heeft uw voorganger minister Sauvens, een audit bevolen van het Antwerpse OCMW. Ook met die audit konden echter, net als met alle andere controlemechanismen, de vele geldstromen en het afwenden van middelen van de hogere overheid niet ontdekt worden.

Mijnheer de minister, mijn vragen liggen dan ook voor de hand. Moet zo'n audit niet veel vaker worden uitgevoerd, zeker bij OCMW's waar heel veel geld omgaat? Het gaat tenslotte om vele honderden miljoenen euro. Hoe is het in hemelsnaam mogelijk dat de hogere overheid ten aanzien van OCMW's zoals dat van Antwerpen niet vroeger is opgetreden, en bijvoorbeeld niet eerder de verzelfstandiging van de ziekenhuizen heeft bevolen?

Hoe is het mogelijk dat een OCMW als dat van Antwerpen nog altijd met het meest simpele

Dewinter

boekhoudkundige systeem werkte? Er was alleen een in-en-uitpost, waar alles bij elkaar kwam. Het geld van de ziekenhuizen werd 's avonds nog per drager naar de ontvanger gebracht. Door dat eenvoudige systeem was het zelfs niet meer mogelijk te achterhalen welk geld van waar kwam, hoe bepaalde geldstromen tot stand waren gekomen, wat er met het geld gebeurde, wie wat binnenbracht, enzovoort, met de gigantische problemen van de voorbije maanden tot gevolg. Bij het publiek heeft dat heel veel vragen doen rijzen omtrent de verwerking, de mechanismen en de controlesystemen. Het gaat om overheidsgeld, dus belastinggeld, dus geld van de mensen. Daar moeten we veel zorgvuldiger mee omspringen.

Jarenlang zijn die begrotingen goedgekeurd. Toegegeven, dat gebeurde in eerste instantie door de OCMW-raad en de gemeenteraad, maar het gebeurde ook door de hogere instanties, die toch over veel meer controlemechanismen, knowhow en personeel beschikten. Ik maak deel uit van die gemeenteraad, en er zitten collega's van mijn partij in de OCMW-raad. Welnu, we beschikken daar noch over de nodige instrumenten, noch over de nodige knowhow om toezicht te kunnen uitoefenen op die gigantische geldstromen en die enorme boekhouding. Dat is trouwens geen schande.

De hogere overheid heeft een belangrijke rol te spelen om het technisch toezicht op dit alles beter en efficiënter te laten verlopen. Dat is niet gebeurd in het overlegcomité en niet via de andere controlemechanismen, integendeel. Mijnheer de minister, ik hoop dat u daar een en ander uit geleerd hebt, en dat u er conclusies uit wilt trekken, onder andere omtrent de autonomie van de OCMW's en dergelijke. Zij kunnen immers heel vergaande dingen doen, zonder daar ooit voor op de vingers getikt te worden, met alle malversaties van dien.

Hebben uw diensten al een onderzoek ingesteld specifiek naar de Antwerpse situatie, of hebben ze die intentie? Wat zijn desgevallend de conclusies daarvan? Er is wel een doorlichting geweest van Ernst & Young en Unisys Consulting, maar wat zijn de bevindingen van uw diensten zelf? Worden uit deze doorlichtingen conclusies getrokken, of maakt men zich ervan af? Wast men de handen zoals Pontius Pilatus in onschuld, en wordt

ermee volstaan de ontvanger de laan uit te sturen? Wordt er gezocht naar de politieke verantwoordelijkheid? Wordt er, naast de ambtelijke fouten, ook gezocht naar mogelijke malversaties? Wordt er nagegaan wie hier voordeel bij had, ook politiek, en dus politiek verantwoordelijk was voor het falen het Antwerpse OCMW? Mijnheer de minister, het gaat toch niet op opnieuw de paraplu te openen, één ambtenaar aan te wijzen en dan over te gaan tot de orde van de dag, alsof er geen vuiltje aan de lucht is?

Ik weet wel dat het spel tussen de meerderheid en de oppositie ook in Antwerpen moet worden gespeeld. Wij eisen het ontslag van de OCMW-voorzitster. De meerderheid zegt: 'Niets daarvan, want zij heeft de zaak aan het licht gebracht en het onderzoek in gang gezet.' Het is een steriel spelletje waaraan ik nu verder geen woorden wil vuilmaken, maar het staat buiten kijf dat er tijdens vorige legislaturen politieke aansturing is geweest, politieke verantwoordelijkheden werden gedragen en politieke beslissingen werden genomen die hebben geleid tot deze gigantische carrousel en tot deze gigantische geldstromen waarbij geld werd afgewend voor andere doeleinden, waardoor de belastingbetaler op het einde van de rit veel meer moet ophoesten dan initieel ooit de bedoeling is geweest en waarbij de hogere overheid een rad voor de ogen werd gedraaid inzake de schuldenberg en de bestemming van de middelen. Iedereen is het hiermee eens, niemand betwist dit. Achter de schermen, en ook steeds meer ervoor, is men het erover eens dat dit niet het werk was van één ambtenaar, van de stadsontvanger helemaal alleen, maar dat er meer achter steekt. De onderste steen moet boven worden gekeerd, al was het maar om het signaal te geven dat zoiets in de toekomst niet meer kan.

Een aantal remedies is mogelijk. We moeten het aandurven om de autonomie van de OCMW's voor een stuk in vraag te stellen. We hebben nood aan betere controlemechanismen van de hogere overheid waarbij het niet voldoende is om de gemeente- en de OCMW-raad hun ding te laten doen. Er moeten desnoods regelmatig audits komen. We moeten een duidelijk signaal geven dat ook de politieke verantwoordelijken, indien noodzakelijk, zullen worden gestraft.

De voorzitter: Mevrouw Berx heeft het woord.

Mevrouw Cathy Berx: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik ben enigszins betrokken partij want ik ben ondervoorzitter van het OCMW. De heer Dewinter begon zijn pleidooi met de woorden: 'Het is niet eenvoudig.' Ik zal een omstandige feitenanalyse geven, want het was evenmin eenvoudig voor de OCMW-raadsleden die werden geconfronteerd met een relatief late vaststelling van de tekorten van de ziekenhuizen.

Er werd verwezen naar 300 miljoen deficit van de ziekenhuizen, maar dat bleek niet het juiste bedrag te zijn. Op het moment dat het Valentijnsakkoord werd gesloten, na onderhandelingen tussen het OCMW en de stad, om de ziekenhuizen als het ware een nieuwe doorstart te geven en ze te verzelfstandigen om zo transparantie in de rekeningen te krijgen, dienden een aantal stappen gezet te worden. Op dat ogenblik beschikten we enkel over de kredietopening of het bedrag aan kortetermijnschulden, middelen die via het OCMW werden gegenereerd voor de werking van de ziekenhuizen. Het globale deficit was niet gekend. De rekeningen van 2002 en 2003 werden pas veel later vastgesteld. Het verslag van Ernst & Young is er net gekomen omdat een beginbalans diende te worden opgemaakt van ZNA, dat werd opgericht op 1 januari 2004. Dat kon pas wanneer de eindrekeningen van de ziekenhuizen werden vastgesteld. Naar aanleiding daarvan werd het grote verschil van 22,5 miljoen euro vastgesteld. Dat verschil kon niet worden verklaard door de administratie – in dit geval de ontvanger –, waarna men verder is gaan speuren.

Mijnheer Dewinter, ik wil ook geen politiek spelletje spelen, want daarvoor is de situatie te ernstig. Het klopt dat heel zorgvuldig moet worden omgesprongen met belastinggeld. Als we opnieuw willen bouwen aan het vertrouwen van de mensen in het bestuur en in de overheid, dan zijn dergelijke praktijken problematisch en onaanvaardbaar. Toen werd vastgesteld dat die verschillen er waren, werden enkele stappen gezet: er werd verder onderzoek gevraagd en de opdracht werd gegeven om alles verder uit te zoeken. Het viel op dat uitgerekend de oppositie daar tegen was. De oppositie stemde tegen een verdere onderzoeksopdracht en een externe audit om orde op zaken te stellen. Dat was voor ons erg pijnlijk. U vraagt wat het motief is, wat er aan de hand is. Ook wij hebben ons die vragen gesteld. U beweert dat de zaak politiek werd aangestuurd en ingedekt. Het

kan aan mijn naïviteit liggen, want ik ben nog veel jonger dan u in de politiek en heb nog ongehooflijk veel te leren, maar op dit ogenblik heb ik hiervoor nog geen aanwijzingen gezien. Waarom werd dat dan niet in de verdediging gebruikt? In het verleden, tijdens de vorige legislaturen, had ook uw partij een belangrijke vertegenwoordiging in de OCMW-raad. Nu zijn 5 van de 15 raadsleden van uw partij. Als er aanwijzingen waren dat er sprake was van aansturingen en van een totale scheeftrekking, waarom werd de vraag naar meer controle dan niet veel vroeger gesteld?

Zodra werd vastgesteld dat er grote problemen waren, werden een aantal grote stappen gezet om de hele zaak verder uit te zoeken. We willen achterhalen wat precies verkeerd is gelopen, we willen weten welke boekingen verkeerd zijn gebeurd en we willen weten welke correctieboekingen nodig zijn. We zijn natuurlijk nog heel ver van huis, want er moet nog heel veel gebeuren. Ik sluit me wel aan bij uw vraag naar meer controle-instrumenten. Als raadsleden die in een verslag van revisoren over een ziekenhuisrekening worden geconfronteerd met problemen van afstemming en met een gebrek aan gegevens vanuit een bepaalde financiële dienst, dan moeten ze bijvoorbeeld een revisorfunctie kunnen vragen. Nu is er geen revisoraat, er wordt niet ad random onderzocht of wat op de rekeningen staat, klopt met de uitgaande en inkomende facturen. Als raadslid kan nu nauwelijks controle worden uitgeoefend. Binnen het bestuur worden tal van voorstellen uitgewerkt. Ze zijn cruciaal, maar een ondersteuning door de hogere overheid inzake dergelijke gigantische geldstromen is nodig. Er moet op elk mogelijk moment en bij elke aanleiding, duidelijke financiële informatie worden verstrekt aan raadsleden.

De voorzitter: Minister Keulen heeft het woord.

Minister Marino Keulen: Mijnheer de voorzitter, mijnheer Dewinter, een deel van de informatie die u meedeelt, is niet punctueel. Ik probeer dat te verduidelijken in mijn antwoorden. Het toezicht van de hogere overheid op de OCMW-rekeningen en de OCMW-begroting bestaat pas sinds 2002. De rekeningen van Antwerpen van 2002 en 2003 heb ik nog niet gekregen. Het hield dus op bij de lokale overheid. Ik wil het debat ten gronde aangaan – en ik heb dit grondig voorbereid – maar dan op basis van de procedures en de wettelijke

Keulen

beschikkingen. Het heeft geen zin om iets naar voren te brengen dat enkel goed klinkt en daarvoor misschien wel acceptabel is als uitleg, als de wet iets anders zegt. Het OCMW-bestuur is een officiële instantie. We moeten dus van de wettelijke beschikkingen vertrekken.

Uw eerste vraag slaat op de juridische situering van het administratieve toezicht op de jaarrekeningen van de OCMW's. Het OCMW van Antwerpen is op 1 januari 2002 van start gegaan met de nieuwe OCMW-boekhouding, de NOB. Hierdoor is de toezichtregeling vervat in het decreet van 17 december 1997 tot wijziging van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de OCMW's niet van toepassing op de boekjaren die voorafgaan aan deze datum. De rekeningen tot en met 2001 waren dus niet onderworpen aan het goedkeuringstoezicht van de gouverneur.

Voor de dienstjaarrekeningen tot en met het jaar 2001 was de 'vroegere' organieke wetgeving van toepassing, mijnheer Dewinter. Deze bepaalde dat de raad voor maatschappelijk welzijn elk jaar de rekening van het OCMW en van elk ziekenhuis dat onder zijn beheer staat, diende vast te stellen. Dit moest in principe gebeuren in een vergadering die plaatsvond vóór 1 juni volgend op het afgesloten dienstjaar. De door de raad vastgestelde rekeningen waren onderworpen aan de goedkeuring van de gemeenteraad. Enkel in geval van niet-goedkeuring door de gemeenteraad diende de rekening ter goedkeuring te worden bezorgd aan de bestendige deputatie. Zo werd de jaarrekening 2001 eenparig – dus ook door het Vlaams Belang – door de gemeenteraad van Antwerpen goedgekeurd op 4 november 2002. Er was daardoor geen verdere procedure op het niveau van de bestendige deputatie. Dat is de meest recente gekende jaarrekening. Dat klopt perfect met wat ik daarnet zei.

De jaarrekeningen 2002, van het OCMW en van de ziekenhuizen die onder zijn beheer vallen, zijn de eerste jaarrekeningen die door het OCMW moesten worden opgemaakt volgens de reglementering en richtlijnen op de nieuwe OCMW-boekhouding. Deze jaarrekeningen zijn, volgens de gewijzigde regelgeving, onderworpen aan de goedkeuring van de gouverneur. De gemeenteraad ontvangt de jaarrekeningen eveneens en heeft de

mogelijkheid opmerkingen hierover aan de gouverneur mee te delen.

De jaarrekening 2002 en 2003 werd tot op heden nog niet in de wettelijk voorgeschreven vorm voorgelegd aan de gouverneur. Die laatste heeft daar meermaals op aangedrongen. Ik heb vernomen dat ze op de OCMW-raad komen op 10 juni eerstkomend. Het is de bedoeling om dan de correcties door te voeren die moeten gebeuren naar aanleiding van de bevindingen van Unisys en KPMG. Dat is dus één geheel, dat wil ik er toch bij zeggen. Unisys heeft een audit gedaan. KPMG heeft een forensische audit gedaan in onderaanneming van Unisys. Hierbij werd vastgesteld dat er geen sprake is van fraude en persoonlijke verrijking.

Het overlegcomité, mijnheer Dewinter, is een overleg tussen de stad en OCMW-verantwoordelijken. Het komt één, twee, hooguit drie keer per jaar samen. De hogere overheid is daar nooit bij betrokken. Dat is zo vastgelegd in de procedure. Het heeft als doel informatie uit te wisselen, projecten te bespreken, na te gaan wat de implicatie is van geplande maatregelen, van beslissingen of van externe ontwikkelingen. Zo heet dat in het jargon. Als er bijvoorbeeld een nieuwe wijk wordt gebouwd, kan worden gepraat over kinderopvang in die wijk. Over dat soort zaken wordt daar gesproken.

In de vernieuwde regelgeving met betrekking tot het administratieve toezicht op de OCMW's, zoals geregeld in het decreet van 2004, werd geopteerd voor een versterking van de lokale autonomie en een vereenvoudiging en versoepeling van het administratieve toezicht. Er is één woord waar ik als minister van Binnenlands Bestuur constant mee wordt geconfronteerd. Er is één begrip waar ik telkens over wordt ondervraagd. Er is één begrip dat mij en de administratie Binnenlandse Aangelegenheden telkens weer wordt voorgeschoteld. We krijgen telkenmale weer datzelfde pleidooi te horen, zowel in een meerderheidsoverleg als in deze commissie als in de plenaire vergadering. Lees maar het verslag na van de bespreking van de beleidsnota in de plenaire vergadering. Eén begrip kwam uit alle monden, van alle fracties: autonomie. Er klonk de hele dag één pleidooi: mijnheer de minister, zorg voor lokale autonomie, meer ruimte voor lokaal maatwerk, minder keurs-

Keulen

lijf en minder betutteling vanuit Brussel. Ik wil mezelf niet rechtvaardigen. Iedereen vraagt om meer inspanningen voor meer autonomie. Ik kijk naar de aanwezige schepenen. Dat pleidooi maakt bij alle fracties opgeld.

Met deze wijzigingen benadert de Vlaamse overheid de OCMW's als volwaardige partners met een eigen bestuursverantwoordelijkheid en beslissingsautonomie. De deregulering van de administratieve procedures beklemtoont die autonomie.

Deze vereenvoudigde toezichtregeling past ook in de afspraken van het bestuursakkoord van 25 april 2003. We hebben hier het kerntakendebat gehad. Dat had implicaties tot gevolg. We hebben keuzes gemaakt. Er werd gepleit voor meer autonomie. De idee van de subsidiariteit speelde een voorname rol. Dat begrip horen we nu weer minder.

De lokale besturen en de provincies moeten in de eerste plaats de eigen interne controle organiseren, maar ze erkennen dat in de democratische rechtsstaat daarnaast een extern administratief toezicht noodzakelijk blijft. Gemeenten en provincies moeten de wet naleven, de beginselen van behoorlijk bestuur in acht nemen en hun beslissingen mogen niet strijdig zijn met de belangen van de ruimere gemeenschap. Ik meen dat de bestaande regelgeving in grote mate aan deze principes tegemoetkomt.

Ik heb een randbemerking bij de vraag over onderzoek naar de Antwerpse situatie. U hebt de heer Sauwens genoemd, mijnheer Dewinter, hij zou een audit hebben laten uitvoeren. Dat klopt echter niet. Hij heeft de vraag gesteld in welke mate het OCMW zou kunnen besparen. Dat is verre van een formele audit. Het was een globaal onderzoek naar een nieuwe start. Wie de werking van het OCMW van naderbij kent, weet dat 80 percent van de uitgaven en inkomsten letterlijk en decretaal gereguleerd zijn. De marge is dus niet oneindig.

Vanzelfsprekend heb ik vanuit mijn bevoegdheid Binnenlands Bestuur de ontwikkelingen bij het OCMW van Antwerpen op de voet gevolgd. Ik ben evenzeer verbijsterd over de omvang van de bedragen van de niet-verklaarde verschillen tus-

sen de boekhoudingen van de ziekenhuizen en van het OCMW. Ik heb dan ook onmiddellijk, begin oktober 2004, de gouverneur van de provincie Antwerpen met een onderzoeksopdracht belast – hij is daar nog mee bezig – betreffende de transacties en de wederzijdse vorderingen en schulden tussen het OCMW en de OCMW-ziekenhuizen. Dit onderzoek had als eerste doel de oorzaken te zoeken die aan de basis lagen van de vastgestelde verschillen tussen de boekhoudingen van het OCMW en de OCMW-ziekenhuizen. De gouverneur heeft op regelmatige wijze verslag uitgebracht over zijn onderzoekswerkzaamheden. Ik heb in totaal zeven rapporten ontvangen. Ik heb bovendien telkens de rapporten die ik ontvangen heb aan de onderzoeksrechter bezorgd, rekening houdend met het strafrechtelijk onderzoek dat in deze aangelegenheid is ingesteld en ook nog altijd loopt.

Het onderzoek van de gouverneur heeft inderdaad aangetoond dat de afstemming van de boekhouding van het OCMW met de respectieve boekhoudingen van de OCMW-ziekenhuizen in de afgelopen jaren mank heeft gelopen. Tot eind 2003 maakten de Antwerpse OCMW-ziekenhuizen integraal deel uit van het OCMW. Vanaf 1 januari 2004 zijn zij ondergebracht in een aparte structuur met eigen rechtspersoonlijkheid. In het kader van die boedelscheiding werd een beginbalans opgemaakt, waardoor de verschillen werden vastgesteld.

Ik stel vast dat het OCMW van Antwerpen zijn verantwoordelijkheid heeft genomen en een onderzoek heeft doen uitvoeren, niet alleen op boekhoudkundig technisch gebied door Unisys, maar evenzeer een forensisch onderzoek door KPMG. Het is juist daardoor dat de omvang en de oorsprong van de verschillen zijn vastgesteld. De vertegenwoordigers van de gouverneur hebben ook die werkzaamheden opgevolgd en de gouverneur heeft mij erover gerapporteerd. Ik heb de resultaten van dat forensisch onderzoek eveneens aan de onderzoeksrechter bezorgd.

Wij stellen vast dat uit het onderzoek althans niet blijkt dat frauduleus werd opgetreden of dat er middelen werden verduisterd. Wel is er sprake van verregaande slordigheden en een erg gebrekkige organisatie van de financiële controle binnen het OCMW. Terzake heeft de OCMW-raad onmiddellijk zijn verantwoordelijkheid genomen met

Keulen

het opstarten van een tuchtprocedure tegen de OCMW-ontvanger. Zoals gesteld heeft dat geleid tot het ontslag van ambtswege. Ik wens mij niet uit te spreken over de vraag of deze tuchtstraf al dan niet gerechtvaardigd is.

Krachtens artikel 53 van de OCMW-wet is dat besluit van de OCMW-raad onderworpen aan het advies van het college van burgemeester en schepenen en nadien aan de goedkeuring van de bestendige deputatie. Na de uitspraak van de deputatie kan de OCMW-ontvanger, of de Raad voor Maatschappelijk Welzijn tegen de beslissing van de bestendige deputatie beroep instellen bij de Vlaamse Regering. Dat komt dan bij mij terecht. Ik kan bijgevolg gevat worden in deze procedure. Ik wens er momenteel dan ook zeker geen uitspraak over te doen. Dat heeft te maken met het respecteren van de elementaire regels van onze rechtsstaat. Als eventuele beroepsinstantie kan en wil ik geen uitspraken doen.

U vraagt ook naar de politieke verantwoordelijkheid. Ook in dat verband wil ik terughoudendheid aan de dag leggen. De politieke verantwoordelijkheid ligt in de eerste plaats bij de lokale overheid. Ook hier bestaan duidelijke afspraken over de procedure. De procedure is grondwettelijk vastgelegd. Iedereen met een uitvoerend mandaat heeft een meerderheid nodig in de raad waar hij reenschap moet afleggen over zijn beleid. Voor een minister is dat het parlement. Voor een OCMW-voorzitter is dat de OCMW-raad.

Er bestaat een procedure voor het geval dat een OCMW-raadslid, de voorzitter of iemand anders, illegale praktijken beoefent. De bestendige deputatie en de gouverneur zetelen als administratief rechtscollege. De procedure kan worden opgestart door de OCMW-raad, door de gemeenteraad en ambtshalve door de deputatie. Zij kunnen een uitspraak doen. Tegen die beslissing kan de betrokken mandataris in beroep gaan bij de Raad van State. Alles wat ik nu zou zeggen, in hoofde van mijn ambt als minister, zou die procedure kunnen doorkruisen. Dat zou getuigen van een grote lichtzinnigheid. Dat heeft niets te maken met politieke moed of het gebrek eraan. Dat heeft te maken met respect voor wettelijke procedures en de normale rechtsgang.

Het geheel van deze mogelijke procedures, waarin ik momenteel niet gevat ben, verhinderen niet dat ik wens dat in ieder geval de boekhoudingen van de verschillende betrokken rechtspersonen worden gecorrigeerd en dat van een zuivere lei wordt vertrokken. Dit is in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van de lokale bestuurders te Antwerpen. Ik vraag de gouverneur wel om daar nauwlettend op toe te zien als de rekeningen hem ter goedkeuring worden voorgelegd. Er wordt mij gesignaleerd dat de jaarrekeningen 2002 en 2003 zullen worden voorgelegd aan de OCMW-raad van 10 juni eerstkomend. Waarschijnlijk zullen de correctieboekingen worden doorgevoerd op de rekening 2003, omdat die van 2002 administratief is afgesloten. Dan kan men starten met een propele lei.

Niets sluit uit dat een lokaal bestuur zelf audits laat uitvoeren en zelf revisoren de opdracht geeft om zaken te onderzoeken, specifiek of algemeen. Wat gaan we doen in de toekomst? Wat staat er in het nieuwe gemeentedecreet? De functie van ontvanger wordt omgevormd in een financiële beheerder. We doen aan functiescheiding. Alles wat te maken heeft met controle en registratie blijft bij de financiële beheerder, casu quo de ontvanger. De betaling moet gebeuren onder de verantwoordelijkheid van de gemeentesecretaris. Zo willen we toestanden vermijden waarbij sommigen rechter en partij zijn.

Daarnaast voorziet het ontwerp in de organisatie van een externe audit. Jaarlijks zal het auditverslag aan de gemeenteraad en de gouverneur worden bezorgd. Steekproefsgewijs zal men de beslissingen van de gemeenteraad en het OCMW controleren op hun wettelijkheid en hun regelmatigheid. Men zal ook nagaan of de financiële cijfers betrouwbaar zijn. Verder willen we decretaal voorzien in de instelling van een interne controle op het lokale niveau. Zo willen we fraude en ontsporingen trachten te voorkomen. In de externe audit zal men nagaan of een intern controlesysteem wel bestaat en ook werkt.

De regering heeft dit ontwerp van gemeentedecreet op 15 maart goedgekeurd. Vandaag wordt de tekst onderworpen aan de adviezen van de Raad van State, de Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur, het Comité C en de SERV. Het advies van de SERV hebben we al ontvangen: het is posi-

Keulen

tief. Medio mei willen we de tekst opnieuw aan de regering voorleggen om het nadien in het parlement ter bespreking in te dienen. In de loop van juni kan de commissie er zich over buigen. Zoals in het regeerakkoord is bepaald, kan de plenaire vergadering er zich dan nog voor het zomerreces over uitspreken.

De voorzitter: De heer Dewinter heeft het woord.

De heer Filip Dewinter: Ik heb met aandacht naar het antwoord van de minister geluisterd. Hij verbergt zich achter allerlei wettelijke en administratieve bepalingen. Hij gaat echter niet in op het aspect politieke verantwoordelijkheid. Zijn antwoord zou toch iets meer moeten zijn dan het opsommen van allerlei redenen waarom hij niet verantwoordelijk is en niet heeft ingegrepen. Hij zegt dat pas sinds 2002 de wet toelaat dat zijn ambt zich ook over de begrotingen en rekeningen buigt en er zijn goedkeuring moet aan hechten. Hij zegt ook dat hij in het overlegcomité niet vertegenwoordigd is, en dat in de lopende procedure niet hij maar de lokale overheid haar verantwoordelijkheid moet nemen.

Ik kan alleen maar vaststellen dat zijn voorganger in 2001 de financiële situatie van het OCMW van Antwerpen heeft laten doorlichten. De anomalieën zijn toen niet aan het licht gekomen. Dat is ons verteld, en we hebben documenten daarover gezien. Sinds 2002 bestaat de mogelijkheid om rekeningen en begrotingen te controleren. De minister moet daarvoor zijn goedkeuring geven.

Minister Marino Keulen: Ik moet dat niet doen, maar de gouverneur.

De heer Filip Dewinter: Ik weet wel dat u pas in een latere fase aan bod komt.

Minister Marino Keulen: Ik kom daar niet in tussen.

De heer Filip Dewinter: De hogere overheid doet dat tenminste.

Minister Marino Keulen: Het heeft geen zin om een voetbalmatch te analyseren en zich af te vragen waarom een ploeg geen doelpunten heeft gemaakt als men geen rekening houdt met de

spelregels. Ik wil graag dit debat voeren, maar dan met mensen die de regels en de wetgeving kennen. Ik verschuil me niet achter de wetten, ik pas ze toe. Dat is mijn opdracht en mijn plicht. Een goed klinkend, schijnbaar aannemelijk verhaal is daarom nog niet wettelijk in orde. Mijn toetssteen is de wet.

De heer Filip Dewinter: De toezichthoudende minister draagt toch de eindverantwoordelijkheid? Het is zijn taak, plicht en verantwoordelijkheid om toezicht te houden. Het feit dat er een intermediair bestuur met een gouverneur bestaat, doet daar niets van af. Overigens: ik kan de gouverneur niet interpelleren. Ik moet in elk geval met mijn interpellatie bij de bevoegde minister aankloppen. De minister houdt toezicht op de gouverneurs, en niemand anders. Het is een feit dat de controlemechanismen ontoereikend zijn. We stellen dat vandaag allemaal vast, want anders had deze situatie zich nooit voorgedaan. De minister maakt er zich veel te gemakkelijk van af.

Volgens de minister heeft de gemeenteraad de rekeningen goedgekeurd. Dat is niet waar. De gemeenteraad neemt kennis van de rekeningen.

Minister Marino Keulen: Vroeger moest men ze wel degelijk goedkeuren. In 2001 hebt u dat gedaan.

De heer Filip Dewinter: Wij keuren begrotingen goed of af, maar we nemen kennis van de rekeningen.

Minister Marino Keulen: Vandaag is dat zo, maar vroeger moest men ze goedkeuren.

De heer Filip Dewinter: Hoe kan men in hemelsnaam rekeningen goedkeuren? Rekeningen zijn niet veel meer dan een overzicht van wat in de loop van het afgelopen jaar is uitgegeven. Van rekeningen neemt men kennis, en volgens mijn bescheiden mening gebeurt dat niet anders, ook in Antwerpen niet.

Het cijferballet dat het Antwerpse OCMW naar aanleiding van de Unisysdoorlichting heeft opgevoerd, is merkwaardig. Hoe men het ook draait of keert: het is allemaal nogal doorzichtig. Zouden we het daarover niet moeten hebben, in plaats van ons te verbergen achter allerlei wettelijke bepalingen om uit te leggen waarom hier niemand

Dewinter

verantwoordelijk is? Het is een feit dat met belastinggeld een carrousel op gang is getrokken. Die anomalieën zouden onverklaarbaar zijn, want het resultaat van duizenden kleine fouten die zijn gemaakt door de ontvanger en zijn administratie. In die massa van fouten zou geen patroon schuilen. De fouten zouden niet zijn aangestuurd. Ik zeg dan dat dit niet kan.

Eerst wordt gezegd dat er een onverklaarbare put is, wat zich uit in een verschil tussen de rekeningen van het OCMW en van de ziekenhuizen. Anderhalf of twee jaar eerder, naar aanleiding van het Valentijnsakkoord, werd gezegd dat de afsplitsing van de ziekenhuizen van het OCMW een gigantisch tekort heeft blootgelegd. Dit tekort, ten belope van 300 miljoen euro, wordt door de stad overgenomen. De wet voorziet daarin. Achteraf bleek echter dat de geldstroom, afkomstig van de hogere overheid ten behoeve van de historische schuld van de ziekenhuizen, niet naar de ziekenhuizen maar naar het OCMW is gevloeid. Dat geld is gebruikt voor allerlei OCMW-projecten waar eigenlijk geen geld voor was. Uiteindelijk blijkt dus dat de stad verschillende keren heeft betaald: die historische put van de ziekenhuizen zou eigenlijk al gedempt zijn indien de gelden waren gebruikt waarvoor ze waren bestemd. Daarbovenop wordt nog verteld dat de historische schuld niet 300, maar 250 miljoen euro bedraagt.

Dat alles wordt toegedekt als 'boekhoudkundige fouten' of zaken die in handen van de ontvanger en zijn administratie niet correct zijn verlopen. Daarmee wil men de discussie sluiten. Dat lijkt me allemaal iets te simpel. Zou het niet kunnen dat er gewoon sprake is van slecht bestuur? Zou het niet kunnen dat er een aantal mechanismen waren gegroeid die de politieke klasse van Antwerpen goed uitkwamen? Zo kon ze zaken financieren waarvoor er eigenlijk geen geld was. Zou het niet kunnen dat ze zo de hogere overheid een rad voor de ogen heeft gedraaid en heeft opge-licht? Misschien is dat gebeurd met medeweten van het stadsbestuur? Tenslotte zijn het vier handen op een buik. Zowel de ex-voorzitter en de huidige voorzitter van het OCMW als de burgemeester en een belangrijk deel van de gemeenteraad behoren tot dezelfde politieke partij.

Iedereen zal moeten toegeven dat de controlemechanismen tekortschieten. Het kan niet dat dergelijke zaken met belastinggeld gebeuren. De hogere overheid moet optreden. Ik vind daarom dat de minister van weinig politieke moed getuigt. Hij is geen ambtenaar of een rechter. Het is evident dat hij een aantal regels en wetten moet respecteren, maar toch moet hij de moed opbrengen politieke conclusies te trekken. Hij moet durven erkennen dat er meer aan de hand is dan een ambtenaar die wat fouten – ten belope van 300 miljoen euro – heeft gemaakt. Hij moet durven erkennen dat dit debacle aantoont dat er structureel wat schort en dat daaraan moet worden gemedieerd. Dat is het antwoord dat ik had verwacht, in plaats van een bijzonder technisch antwoord dat neerkomt op het opentrekken van een zeer grote paraplu, met de suggestie dat ik me maar tot de gouverneur, de OCMW-raad of de rechtbank maar zeker niet tot hem moet wenden.

Een strengere controle is nodig. En misschien roei ik wat tegen de stroom in, maar misschien is er ook behoefte aan minder autonomie voor lokale besturen die niet in staat zijn om dergelijke geldstromen onder controle te houden en goed te beheren. We moeten dat durven zeggen. Het is te gemakkelijk om de schuld af te wentelen door te verwijzen naar de goedkeuring van een en ander door de gemeenteraad. Mevrouw Berx zou me daarin moeten bijtreden. Het gaat over mensen die overdag een job uitoefenen en zich halftijds vrijmaken om een OCMW-raad of een zitting van de gemeenteraad bij te wonen. In Antwerpen heeft het OCMW achtduizend ambtenaren, de stad zelf heeft er negenduizend. Deze instellingen zijn mastodonten. Het is echt onbegonnen werk om hun werking efficiënt te controleren. Het is niet ernstig om achteraf het verwijt te uiten dat er een aantal bepalingen staan op pagina 3.875, in bijlage 6bis, artikel 12 zus en zo, en dat men dat maar had moeten zien. Dat kan niet. Anno 2005 kan men niet langer eisen dat OCMW-raden en gemeenteraden dat allemaal efficiënt controleren.

Er zijn andere controlemechanismen nodig. Zelfs grote gespecialiseerde bedrijven zoals Unisys zijn nauwelijks in staat om dat te doen. Die bedrijven spreken elkaar soms zelfs tegen. Op enkele maanden tijd hebben twee gerenommeerde bedrijven twee doorlichtingen georganiseerd. Zelfs hun con-

Dewinter

clusies verschillen, ten belope van tientallen miljoenen. Hoe zouden eenvoudige OCMW-raadsleden of gemeenteraadsleden dat allemaal kunnen doorgronden? Ik hoop dat de minister op dat vlak de nodige maatregelen treft, zodat dergelijke zaken zich niet meer kunnen herhalen.

De voorzitter: Mevrouw Berx heeft het woord.

Mevrouw Cathy Berx: Ik dank de minister voor zijn antwoord. Ik vind het een goede zaak dat hij er veeleer voor kiest om via een externe en interne audit de deugdelijkheid van de interne controlesystemen te controleren en te versterken dan naast het bestaande een nieuw groot systeem uit te bouwen.

Ik stel ook op prijs dat hij verwijst naar de noodzaak om de bestaande regelgeving te respecteren en te handhaven, en dat hij geen voorbarige uitspraken doet. Men moet respect opbrengen voor de minister als hij de lopende rechtsgang en de lopende procedures wil respecteren. Uiteindelijk zal de minister zich in het kader van het administratief toezicht en ook bij beroepsprocedures moeten uitspreken. Als hij nu al inhoudelijke uitspraken deed, zou hij van grote vooringenomenheid getuigen. Het belangrijkste is wel dat dit zich nooit meer mag voordoen.

Er moeten voldoende controle-instrumenten zijn. Ik heb er vertrouwen in dat in het ontwerp van decreet een aantal instrumenten zijn opgenomen die ervoor moeten zorgen dat een en ander in de toekomst onmogelijk wordt. De raadsleden kunnen natuurlijk niet alles zelf controleren, maar moeten bijstand krijgen zodat ze hun taak goed kunnen uitoefenen.

De voorzitter: Minister Keulen heeft het woord.

Minister Marino Keulen: Als ik hier de wet vermeld, dan is dat om de wet te doen respecteren. Die wetten hebben onder meer tot doel om de betrokkenen tijdens de procedure te beschermen. Ik wil me niet achter de wet verschuilen of mijn verantwoordelijkheid ontlopen. Het zou zeer onverantwoord en ook ongepast zijn om in de huidige stand van zaken over deze of gene persoon uitspraken te doen. Het onderzoek tegen de OCMW-ontvanger loopt. Ik kan me voorstellen dat het de bedoeling is om alles wat is gebeurd,

te onderzoeken. Het is aan de betrokken onderzoeksinstantie om dat te doen.

Wat het systeem van controle betreft, heb ik verwezen naar het nieuw gemeentedecreet. Er is enerzijds interne controle en anderzijds externe audit. Er moet een functiescheiding zijn in de persoon van de financieel beheerder wat betreft registratie en controle en de betalingen moeten gebeuren onder verantwoordelijkheid van de secretaris. Dat zijn belangrijke stappen om ontsparingen te vermijden.

Alles wat we hier beslissen en de regelgeving die we creëren, moeten worden toegepast door mensen. We hebben dus te maken met menselijke capaciteiten, zoals intelligentie en bekwaamheid, en met attitude. Het is aan deze mensen en aan de verantwoordelijken om daarop toe te zien.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jean-Marie Dedecker tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de beslissing van het gemeentebestuur van Bredene om gratis theoretische rijopleidingen aan te bieden

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Dedecker tot de heer Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de beslissing van het gemeentebestuur van Bredene om gratis theoretische rijopleidingen aan te bieden.

De heer Dedecker heeft het woord.

De heer Jean-Marie Dedecker: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, tussen december 2001 en april 2003 hebben de Vlaamse Regering, het provinciaal en het lokaal bestuursniveau een kerntakendebat gevoerd. Daaruit kwam naar voren dat er een duidelijke verdeling moet zijn van bevoegdheden en taken tussen de drie rechtstreeks verkozen overheidsniveaus in Vlaanderen: de Vlaamse overheid, de provincies en de gemeenten.

Ik citeer uit de algemene afspraken: 'Deze taakverdeling over de drie bestuursniveaus kan niet los

Dedecker

gezien worden van een kritische reflectie op het huidig overheidsoptreden. Dit betekent dat tegelijkertijd werd afgewogen welke taken nog door de overheid moeten worden opgenomen of wat nog van publiek belang is. De overheid moet niet langer alles zelf willen doen. Door deze reflectie kunnen de verschillende bestuursniveaus terugtreden tot hun essentiële overheidsopdrachten.'

Deze prachtige boodschap is blijkbaar nog altijd niet doorgedrongen tot sommige gemeentebesturen. Er is duidelijk nog nood aan een verduidelijking. Mijnheer Maes, collega uit Bredene, u moet zich niet geïrriteerd voelen, maar ik neem het voorbeeld van Bredene dat theoretische rijopleidingen wil organiseren. Als argument geeft het bestuur aan dat de opleidingen die de privé-rij scholen aanbieden te duur zouden zijn.

Omwille van minstens twee redenen is dit onaanvaardbaar. Het gemeentebestuur treedt op het terrein van de privé-sector. Onze maatschappij huldigt nog altijd het principe dat wat de privé-sector kan doen, niet door de overheid moet worden gedaan want zo bezondigt men zich aan oneerlijke concurrentie. Het is gemakkelijk concurrentie te voeren met overheidsmiddelen. Bovendien worden de kosten voor de theoretische rijopleidingen uiteraard doorgerekend aan de belastingbetaler en niet aan de gebruiker van de dienst, denk maar aan het gratis-verhaal.

Ik wil mijn vraag niet beperken tot rijopleidingen: ik kan steden aanhalen die zelf restaurants uitbaten of aan fietsverhuur doen. Er is een stad die vorig jaar 40.000 fietsen heeft verhuurd, of beter: gratis ter beschikking heeft gesteld. Dat is een winstderving voor de twaalf fietsverhuurbedrijven in die gemeente.

Het gaat nog verder. Bij iemand is er het prachtig idee ontsproten om een strijkdienst op te richten. De gemeenten springen daar onmiddellijk op en laten hun OCMW-dienst ook een strijkdienst oprichten, gratis, terwijl de persoon die met het bedrijf is begonnen, al 120 mensen in dienst heeft. De overheid begint zo met concurrentie. Voor mij niet gelaten, maar dan moeten de gemeenten ook zwijgen over hun kosten. De burgemeester van Veurne hier naast mij heeft een prachtig dossier liggen over de Elia-heffing. Ik hoor alle gemeen-

ten klagen dat ze gebrek hebben aan middelen, dat ze de belasting moeten verhogen, dat ze zelfs het elektriciteitsverbruik moeten belasten. Ik zie nu dat ze op het terrein van de privé-sector komen met onder meer rij scholen.

Er was ooit sprake van om de rij scholen onder de bevoegdheid Onderwijs te plaatsen, maar dat is niet gebeurd. De gemeente geeft niet zomaar rijlessen. De wet over de rij scholen is nog maar in werking vanaf 11 mei 2004 en tegen 2006 moeten de rij scholen aan de voorwaarden voldoen. Rij scholen moeten voor theoretische rijlessen aan verschillende voorwaarden voldoen. Iedere vestigingseenheid moet beschikken over een door de minister of zijn gemachtigde goedgekeurd lokaal. Deze lokalen moeten plaats geven aan minstens tien leerlingen, uitgerust zijn voor visuele voorstellingen en in overeenstemming zijn met de hygiënische bepalingen voor de voor het publiek toegankelijke lokalen. Ze moeten beschikken over borden en didactische thema's voor de onderwezen stof, over maquettes van de belangrijke onderdelen van motorvoertuigen zoals het remsysteem, de schakeling, de lichten enzovoort. De rij scholen moeten voorts beschikken over de bijgewerkte reglementering, computers voor meerkeuzevragen en dergelijke meer. Ik praat nog alleen maar over de theoretische les. De rij scholen moeten hierin investeren. Nu krijgen ze concurrentie van de overheid. Het is gemakkelijk voor de overheid om hierin te investeren, ze kan de kosten doorrekenen. Ik praat nog niet over praktische rijlessen, waarvoor men over oefenterreinen moet beschikken.

Er zijn in ons land 210 privé-rij scholen met 2.500 mensen in dienst. De erkenning van de mensen die in deze sector werken, is ook belangrijk. Er worden eisen gesteld zoals beroepsbekwaamheid, het jaarlijks volgen van een opleiding en toezicht op kwaliteit. De instructeur moet een theoretische opleiding hebben gekregen van theorie-instructeurs die houder zijn van een instructietoelating.

Ik wil niet zozeer de rij scholen verdedigen; ik wil het probleem opentrekken door de vraag te stellen of de overheid in activiteiten moet investeren terwijl de privé-onderneming een prachtig adequaat aanbod biedt. Ik heb het wat moeilijk met het gratis-communisme, het collectivistisch verhaal, dat gebaseerd is op het alibi van kansarmoede. Wie zal bepalen wie in aanmerking komt om van

Dedecker

iets te genieten omwille van kansarmoede? Wordt dat opnieuw een nattevingerpolitiek, een subjectief gegeven? Komt een zoon uit een arbeidersgezin met zeven kinderen in aanmerking onder het argument kansarmoede, of beoogt men kinderen van leefloners of leefloners zelf? Ik vernam graag van u, mijnheer de minister, wat u hierover denkt.

Behoren dergelijke opdrachten tot de kerntaken van de gemeenten die daar dan overheidsgeld voor gebruiken? Valt dit dan niet onder de controlebevoegdheid van Onderwijs of kunnen we dit niet bij dit bevoegdheidsdomein onderbrengen? Er is momenteel een inflatie van het overnemen van activiteiten die goed draaien in de privé-sector en niet veel kosten. Er is nu een debat aan de gang over de rijsscholen.

Ik heb hier een tekst bij waaruit ik zal citeren: 'In Nederland is er een nieuwe rijopleiding in stappen die sinds enkele maanden is geïntroduceerd en verbluffende resultaten boekt: 75 percent van alle leerling-chauffeurs slaagt voor een examen. De leerling doet vier examens en valt niet meer door de mand. In België kijken mobiliteitsminister Landuyt en de federatie van beroepsautorijsscholen vol bewondering naar de nieuwe Nederlandse rijopleiding, alleen kost die wel dubbel zoveel als een opleiding met begeleiding in ons land.'

We moeten een keuze maken en de overheid moet klaar en duidelijk zeggen wat ze wil. Moeten we de gemeenten concurrentie blijven laten aandoen aan de privé-sector die een degelijke privé-opleiding aflevert?

De voorzitter: De heer Maes heeft het woord.

De heer Jacky Maes: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik dank de heer Dedecker voor zijn vraag, die veel verder gaat dan enkel Bredene: ze gaat over de taken die een lokale overheid kan opnemen.

Het goedkoper maken van het theoretisch onderwijs door rijonderricht te geven op school is een idee dat geregeld de kop opsteekt, net zoals het rijbewijs met strafpunten. Er zijn daaromtrent enkele initiatieven genomen, maar het is bij een idee gebleven dat amper in de praktijk is omgezet. Het gemeentebestuur van Bredene, waar ik

deel van uitmaak, heeft via een brochure waarin de jongeren wegwijs worden gemaakt in het behalen van het rijbewijs, vastgesteld dat het halen van het rijbewijs via commerciële rijsscholen voor veel jongeren een te dure zaak is. De kostprijs van een rijopleiding betekent voor veel jongeren onmiskenbaar een te hoge drempel voor het behalen van het rijbewijs.

Het is zeer toevallig dat vanmiddag op het nieuws te horen was dat de consumentenorganisatie Test-Aankoop heeft vastgesteld dat er heel wat overtredingen zijn in de rijsscholen en dat ze naar de Raad voor de Mededinging stapt. Test-Aankoop zegt dat er inbreuken zijn, dat er geen tariefbependingen zijn, dat er dossierkosten worden aangerekend, dat er bedenkelijke reclame wordt gevoerd en dat de rijsscholen duur zijn. Op 500 rijsscholen in Vlaanderen zijn er 102 doorgelicht. Ze vallen door de mand. In onze kritiek dat de commerciële rijopleidingen duur zijn, staan we helemaal niet alleen.

Het idee om theoretisch rijonderricht te geven in het laatste jaar van het secundair onderwijs is daarop een reactie. Sommige scholen, zoals een aantal VTI's in West-Vlaanderen en ook het Koninklijk Technisch Atheneum van Oostende, hebben rijsscholen opgericht in de vorm van een vzw, precies om hun leerlingen goedkopere rijopleidingen te kunnen aanbieden. Het idee van rijlessen in de eindtermen van de derde graad secundair onderwijs blijft echter in de meeste scholen dode letter. Het gemeentebestuur van Bredene heeft ten aanzien van de jongeren zijn verantwoordelijkheid opgenomen en heeft dat met zoveel woorden in het jeugdwerkbeleidsplan vastgelegd. Het geeft de nodige ondersteuning door het organiseren van theoretische rijlessen, en geen praktische, ter voorbereiding op het theoretisch examen.

De heer Dedecker schuwt de overdrijving niet en beschuldigt ons bestuur van verregaand collectivisme. Er is inderdaad een verschil tussen de visie van het Bredens gemeentebestuur en die van de heer Dedecker, en gelukkig maar, want we zouden ons niet gelukkig voelen mochten we dezelfde visie delen, vooral dan over de rol van de overheid en in het bijzonder van de lokale overheid. Als ik de heer Dedecker mag geloven, moeten de besturen zich onthouden van elke activiteit die concurrentie kan betekenen voor commerciële

Maes

activiteiten. Ons zwembad en sportcentrum betekenen concurrentie voor Sunparks in De Haan en de vele fitnesscentra, dus sluiten die boel. Onze gemeentelijke sociale dienst betekent misschien concurrentie voor zakenkantoren en advocaten, dus afschaffen die gemeentelijke sociale dienst. De bibliotheek zorgt ervoor dat er minder boeken, cd's en kranten worden verkocht want ze kunnen immers gratis of goedkoop worden uitgeleend of gelezen in de bibliotheek, dus sluiten die boel. Culturele activiteiten, georganiseerd door de gemeentebesturen betekent concurrentie voor bijvoorbeeld The Night of the Proms of Clouseau in het Sportpaleis, dus ook afschaffen. Woningen worden goedkoper aangeboden door een sociaal verhuurkantoor en dat betekent concurrentie met de privé-sector, dus laten we het sociaal verhuurkantoor afbouwen. Naast de kinderopvang die wordt georganiseerd door de gemeenten en OCMW's, zijn er ook particuliere initiatieven. Mogen de lokale overheden nog kinderopvang organiseren? Hetzelfde geldt voor bejaardenvoorzieningen. Ons OCMW-rusthuis is beter en goedkoper dan de privé-rusthuizen in de buurt. Moeten we de deuren sluiten? *(Opmerkingen van de heer Jean-Marie Dedecker)*

Laat u me even uitspreken, mijnheer Dedecker.

Moeten de bedeling van warme maaltijden en de poetsdienst van het OCMW ook worden afgeschaft omdat ze concurrentie aandoen aan traiteurs, restaurants en poetsfirma's? Zo zou ik tal van voorbeelden kunnen aanhalen waarin de overheid in concurrentie gaat met het privé-initiatief.

De heer Dedecker wil dat de rol van het gemeentebestuur beperkt wordt tot het afleveren van identiteitskaarten, het voltrekken van huwelijken – al wordt dat in Amerika ook al door de privé-sector gedaan – en het afleveren van milieuvergunningen en stedenbouwkundige vergunningen, voor zover die volgens hem al nodig zijn. Er blijkt dus een fundamenteel verschil te zijn tussen onze visie en die van de heer Dedecker.

Wij immers geloven in een zorgzame overheid, die noden bij de bevolking detecteert, en eraan probeert tegemoet te komen. We geloven in een overheid die door initiatieven zoals gratis rijlessen,

gratis lessen Spaans aan senioren, en dergelijke de lasten doet verlagen. De heer Dedecker heeft het vaak over lastenverlaging. Welnu, directe verlaging van lasten beantwoordt precies aan wat met lastenverlaging wordt bedoeld. De heer Dedecker gelooft echter alleen in belastingverlaging, die vooral de rijken ten goede komt. *(Opmerkingen van de heer Jean-Marie Dedecker)*

Het Bredense gemeentebestuur staat achter de stelling van minister Keulen over lokale autonomie. Het zal dus verder gratis theoretische rijlessen organiseren. Dat past immers perfect in de beleidsvisie van de Bredense meerderheid. Ik hoop trouwens dat alle gemeentebesturen ons voorbeeld volgen.

Als de Vlaamse overheid deze taak van ons overneemt door het theoretisch rijonderricht effectief op te nemen in het lessenpakket van het laatste jaar secundair onderwijs, dan wordt het initiatief van ons bestuur, waarvan een eerste sessie met veertig inschrijvingen onmiddellijk volzet was, en waarvan we reeds met een tweede sessie begonnen zijn, uiteraard overbodig. Tot nader order doen we echter verder. De mensen betalen belastingen en krijgen daar veel voor terug dat zichtbaar is. Ze zien waarvoor ze betalen. Dat dat in goede aarde valt, blijkt ook uit de krachtverhoudingen in Bredene, waar de meerderheid 60 percent van de kiezers achter zich heeft.

Tot daar onze visie op de initiatieven van de lokale overheden, als antwoord op de visie van de heer Dedecker.

De voorzitter: Minister Keulen heeft het woord.

Minister Marino Keulen: Mijnheer de voorzitter, collega's, er is een analogie tussen deze vraag en het debat over de lokale autonomie. Hoe we het ook draaien of keren, op lokaal vlak bestaat de ruimte om de dienstverlening te organiseren zo breed als men dat ziet. De zogenaamde hogere overheden hebben een aantal wettelijke opdrachten gegeven aan de lokale besturen, maar daarbuiten bepalen die zelf hoe ver ze willen gaan.

Mijnheer Dedecker, in het kerntakendebat werd gezocht naar wat het beste op welk niveau kan worden georganiseerd. Daar werd een akkoord over opgesteld, waarin gestipuleerd werd dat de idee van de subsidiariteit zo veel mogelijk geres-

Keulen

pecteerd moet worden. Alles moet gedaan worden op het niveau dat daar het meest voor geschikt is en dat het dichtst bij de mensen staat.

Hoe ver of hoe breed daarin wordt gegaan, moet lokaal bepaald worden. In elk geval moet de gemeenteraad er zijn fiat voor geven. Verder velt de kiezer een ultiem oordeel, naargelang hij die dienstverlening apprecieert dan wel afkeurt.

De hogere overheid of de bevoegde minister hebben over alles een uitgesproken mening, maar kunnen die niet zomaar meedelen. Het ambt prevaleert. We moeten de lokale autonomie en de ruimte voor lokaal maatwerk en initiatieven respecteren, zolang de beslissingen die daarbij worden genomen niet strijdig zijn met de op dat ogenblik geldende wetgeving.

Ik krijg hier vaak vragen over. We moeten goed weten in welke hoedanigheid het binnenlands bestuur en het zogenaamde toezicht functioneren. We oefenen een wettigheidstoezicht uit, en daarbij hoort geen interpretatie van de minister. Het gaat om het handhaven van de wet. We doen dus niet aan opportuniteitstoezicht. Of iets al dan niet zinvol is, moet op lokaal vlak bepaald worden. Ik moet er gewoon voor zorgen dat wat gebeurt, de toets van de wettelijkheid kan doorstaan. Daarmee houdt mijn rol dan op. Ik probeer me daar altijd aan te houden, wat ook mijn plicht is.

Vanaf het lopende schooljaar 2004-2005 behoort het verwerven van de kennis die nodig is als voorbereiding op het theoretisch rijexamen categorie B, tot de eindtermen van het onderwijs. Het is opgenomen in de vakoverschrijdende eindtermen van de derde graad van het secundair onderwijs. Die eindterm moet gehaald worden in het schooljaar 2005-2006. Vanaf dan zal de voorbereiding op het theoretisch rijexamen sowieso kosteloos worden aangeboden, maar dan via het onderwijs. Daarnaast zijn er de privé-rij scholen en een aantal organisaties uit het middenveld die reeds de theoretische rijopleiding aanbieden, al dan niet gratis.

Ik wijs nogmaals op de lokale autonomie en democratie. Als overheid oefenen we een wettigheidstoezicht uit, en geen opportuniteitstoezicht. Ik probeer niet me daarachter weg te steken; het is de norm die ik in al mijn optredens moet han-

teren. De lokale overheden moeten bepalen hoe breed ze hun opdracht invullen.

De voorzitter: De heer Dedecker heeft het woord.

De heer Jean-Marie Dedecker: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw uiteenzetting. Ik merk echter op dat we dan beter in het decreet de volgende zin zouden schrappen: 'Door deze reflectie kunnen de verschillende bestuursniveaus terugtreden tot hun essentiële overheidsopdrachten.'

Verder zou ik nog even dieper willen ingaan op de kwestie van de kostprijs. Mijnheer de schepen van Bredene, de rijlessen zijn niet beperkt tot privé-ondernemingen. De KWB, de grootste keten van katholieke organisaties, geeft ook die lessen. Ik weet niet wat leren rijden te maken heeft met katholiek, socialist of liberaal zijn, maar tot daar. *(Opmerkingen van de voorzitter/Gelach)*

In Wallonië is dit in handen van de socialistische mutualiteiten onder de naam Drive Mut. Daar bieden ze theoretische lespakketten aan van 25 euro. Als de gemeente zich dan nog geroepen voelt om de lessen te organiseren zodat de mensen die 25 euro kunnen uitsparen, dan is het wel ver gekomen. De mensen die rijlessen volgen, kopen straks een auto. Voor die prijs hebben ze waarschijnlijk zelfs geen tweedehandse reserveband van vijf jaar oud. Als dat bedrag dus een belemmering is om auto te kunnen rijden, dan is het ver gekomen.

De herverdeling van inkomsten gebeurt in dit land nog altijd door middel van belastingen. Met veel spijt in het hart moet ik vaststellen dat we nog steeds tot de koplopers in de wereld behoren, en zeker koploper zijn in Europa, al hebben we de lasten al laten zakken van 48,7 naar 48,1 percent. De heer Verfaillie zal die gegevens wel in twijfel trekken, maar we mogen hier toch een beetje fier op zijn. Als we al die dingen moeten onttrekken aan de privé-sector, die lessen aanbiedt aan 25 euro per uur, en belastinggeld moeten gebruiken om dat te doen, dan gaan we aan onze taken voorbij.

Voor al met het alibi van kansarmoede heb ik het moeilijk. We moeten de discussie ook niet belachelijk maken, want het gaat niet om zwembaden, en het is uiteraard niet omdat er privé-wegen zijn dat de overheid zich niet moet bezighouden met de aanleg van wegen, enzovoort. Er is echter een

Dedecker

wildgroei van zulke dingen, en de gemeenten moeten daar maar eens over nadenken.

Minister Marino Keulen: Mijnheer Dedecker, u verwees naar een decreet, maar dat is nog geen decreet. Het gaat om een bestuursakkoord. Omtrent de kerntaken is nooit een decretaal initiatief genomen, en er is dus geen wettelijke basis.

De dienstverlening van de 308 Vlaamse gemeenten is heel uiteenlopend. In de ene gemeente is ze heel uitgebreid, in de andere beperkter. Dat is nu eenmaal de uitvoering van de lokale autonomie. De gemeenteraad geeft zijn fiat aan dat beleid, als democratisch draagvlak. Het laatste woord is uiteindelijk aan de kiezer. Dat is de essentie van de democratie.

De heer Jean-Marie Dedecker: Maar is dit geen discriminatie? Met scholen is het anders. Wie in Gistel woont, kan in Oostende naar school. Dat is gratis. Is het geen discriminatie dat een overheid deze vorm van rijopleiding aanbiedt voor mensen van de gemeente, zij het in sommige gevallen alleen als het kansarmen zijn of als ze een partijkaart hebben, terwijl anderen worden uitgesloten? Moeten dan ook niet de kansarmen van een andere gemeente worden toegelaten?

De heer Norbert De Batselier: Mijnheer Dedecker, dat is geen discriminatie. In uw redenering zou elke gemeente dezelfde belastingen moeten innen en dezelfde dienstverlening moeten aanbieden. Dit behoort tot de appreciatie van de gemeente. U noemt het collectivistisch, maar in mijn gemeente, die door een welbepaalde coalitie wordt bestuurd, vinden we bijvoorbeeld dat het voorzien in fuifzalen niet tot onze taak behoort en door de privé-sector kan gebeuren, terwijl een andere niet onbelangrijke gemeente, waarmee we overigens geregeld in de clinch gaan, geleid wordt door een iets blauwer gekleurde coalitie en toch het voorzien in fuifzalen rekent tot de taken van de overheid. Dat maakt iemand niet tot collectivist. Het heeft te maken met een samenhang van vele zaken, waarbij de ene het zo aanvoelt, en de andere anders.

De heer Jean-Marie Dedecker: Dat is een kwestie van infrastructuur, wat iets anders is.

De heer Norbert De Batselier: De vergelijking gaat wel degelijk op, want er zijn ook mensen die zulke zaken commercieel uitbaten. De gemeente begeeft zich daarmee dus op het commerciële terrein.

De voorzitter: De heer Maes heeft het woord.

De heer Jacky Maes: Mijnheer de voorzitter, collega's, we hebben dit initiatief genomen om ook kansarmen de gelegenheid te geven de lessen te volgen, maar dat betekent niet dat we de kansarmen gaan detecteren. Iedereen kan van de gratis lessen genieten, ook wie niet kansarm is.

De heer Joris Van Hauthem: Dus ook de zoon of dochter van iemand die heel welstellend is, kan ervan genieten?

De heer Jacky Maes: Ja, omdat we vinden dat wie belastingen betaalt, er ook van moet kunnen genieten. Kansarmen, die er niet de middelen voor hebben, krijgen hierdoor dus de kans de lessen te volgen, maar we vragen niet aan de kandidaten of ze wel kansarm zijn.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Cathy Berx tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de gevolgen voor de lokale besturen van de sociale akkoorden die worden afgesloten door de federale en Vlaamse overheid met de non-profitsector

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Berx tot de heer Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de gevolgen voor de lokale besturen van de sociale akkoorden die worden afgesloten door de federale en Vlaamse overheid met de non-profitsector.

Mevrouw Berx heeft het woord.

Mevrouw Cathy Berx: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, bij de openbare werkgevers uit de non-profitsector heerst nogal

Berx

wat onrust over de uitvoering van de CAO, het ontwerp van sociaal akkoord dat op 16 maart gesloten werd, en dat allicht vandaag door alle betrokkenen zal worden ondertekend. Dat is op dit moment echter nog niet gebeurd, zo blijkt uit een Belga-bericht, onder andere omdat de werkgevers nog vragen hebben, bijvoorbeeld bij de financiering van de beloften die in het akkoord staan.

Op 9 maart heeft de heer Verfaillie een actuele vraag gesteld over dit thema. Uw antwoord luidde toen dat u nog niet veel kon zeggen, omdat er vanaf mei nog onderhandelingen zouden volgen op het lokale niveau. Het was nog te vroeg om daarop vooruit te lopen. Intussen is er echter een nieuw feit opgedoken.

Op 17 maart kwam er een brief van de lokale openbare werkgevers uit de non-profitsector waarin een aantal bezorgdheden werden opgesomd. Een daarvan betreft de waarborgen voor de financiering in het ontwerp van sociaal akkoord. Die waarborgen zijn onduidelijk of ontbreken. Uit een studie van de VVSG hierover blijkt dat voor sommige onderdelen van het akkoord, met name de 'statutarisering' van het personeel, de veralgemening van het bediendenstatuut en de onmiddellijke vervanging van afwezig personeel, in geen enkel budget werd voorzien. Dat betekent dat de lokale besturen zelf een deel of het geheel van de bijkomende lasten zullen moeten dragen.

De lokale openbare werkgevers schuiven acht eisen naar voren: echte onderhandelingen met de werkgevers uit de overheidssector; volledige bijkomende financiering van de voorgenomen maatregelen en de onrechtstreekse bijkomende verplichtingen en dit als noodzakelijke voorwaarde voor de toepassing van de maatregelen; geen beperking in contractuele tewerkstelling, in aanmerking nemen van de reeds toegekende voordelen onder andere inzake vakantie, want nu blijkt dat extra vakantiedagen worden toegekend; maatregelen en middelen om het tekort aan verpleegkundigen te verhelpen; financiering via de traditionele kanalen Riziv en Volksgezondheid en niet via fondsen; een studie van de juridische uitvoerbaarheid van de maatregelen door deskundigen uit diverse rechtstakken, iets wat te maken heeft met de veralgemening van het bediendenstatuut en de eventuele neveneffecten, want er kan een discrepantie

ontstaan tussen de werknemers in rusthuizen en in andere lokale besturen; financiering voor de administratieve werkgeverskosten verbonden aan de uitvoering van het akkoord, want er zullen nogal wat bijkomende administratieve formaliteiten te vervullen zijn.

Voor alle duidelijkheid: ik trek de CAO zelf niet in twijfel. De last waaronder mensen in ziekenhuizen en verzorgingstehuizen moeten werken, is immers heel groot. Dit ontwerp van sociaal akkoord houdt echter geen rekening met de belangen van de lokale besturen. U hebt al een aantal keer verklaard dat u de belangen van de lokale besturen maximaal wenst te verdedigen. In de federale Kamer werd hierover ook al een vraag gesteld. Federaal minister Demotte heeft zelf aangegeven dat een antwoord moet worden gegeven op de vragen.

Mijnheer de minister, bent u op de hoogte van de berekening die de VVSG gemaakt heeft en deelt u de bezorgdheid van de lokale besturen?

Hebt u hierover overleg gepleegd met de federale minister van Sociale Zaken en zult u de garantie vragen dat dit akkoord geen meerkost inhoudt voor de lokale besturen en dat er rekening zal worden gehouden met de eisen van de lokale openbare werkgevers? Zal dat uw houding zijn bij de start van de nieuwe onderhandelingen in mei?

Wilt u erover waken dat het nog af te sluiten Vlaams sociaal akkoord, het regeerakkoord zal respecteren, zodat de financiële gevolgen voor de lokale besturen zullen worden berekend, en dat de eventuele meerkosten zullen worden gecompenseerd door de Vlaamse Regering? Ik verwijs expliciet naar het Belfortprincipe.

De voorzitter: De heer Maes heeft het woord.

De heer Jacky Maes: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik treed mevrouw Berx bij. Het Belfortprincipe bepaalt dat elke nieuwe beslissing moet resulteren in een toetsing van de financiële gevolgen voor de gemeenten. In een schrijven van 11 maart van de VVSG aan minister-president Letermé werd deze problematiek reeds aangekaart. De federale akkoorden die werden afgesloten voor de non-profitsector, worden nu gevolgd door de Vlaamse akkoorden. Uit gesprekken die ik had met de vakbonden, blijkt dat een aantal

Maes

zaken die al gegeven worden aan de lokale sector, maar niet aan de privé-sector, niet zullen worden opgenomen in het totale akkoord. Dat betekent dat er in de non-profitsector mensen zullen zijn die meer inkomsten of andere voordelen zullen hebben, dan mensen die voor de gemeente, maar niet voor het OCMW werken. Ook op dat vlak zal een onevenwicht ontstaan.

Los van het feit dat de CAO's moeten worden afgesloten, is het heel belangrijk dat het Belfort-principe wordt gehanteerd. Wat zullen de gevolgen zijn van de onevenwichten die nu worden gecreëerd tussen OCMW en gemeente?

De voorzitter: Mevrouw Van der Borght heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borght: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik sluit me aan bij mevrouw Berx. Voor de openbare besturen zal het niet evident zijn om deze akkoorden te financieren.

Mijnheer de minister, ik heb bovendien het gevoel dat het akkoord boven onze hoofden werd afgesloten. Ik begrijp dat u geen directe verantwoordelijkheid draagt, want u was niet betrokken bij de besprekingen. Ik heb het gevoel dat de besprekingen onder druk werden afgerond en zonder dat men goed heeft beseft wat de gevolgen zijn van de akkoorden. Er zal inderdaad nogal wat discrepantie ontstaan tussen de verschillende groepen.

Ik ben een beetje te laat binnengekomen en weet dus niet of mevrouw Berx het heeft gehad over de problematiek van de ziekenhuissector, want ook daarmee wordt het OCMW geconfronteerd.

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Mevrouw Van der Borght, ik stel alleen maar vast dat uw partij mee aan de tafel zat bij het afsluiten van dit federale akkoord.

Mevrouw Vera Van der Borght: Mijnheer Verfaillie, ik speel dit niet politiek. Ik maak een inhoudelijke opmerking. Bij onderhandelingen zitten meerdere partijen rond de tafel.

De voorzitter: Minister Keulen heeft het woord.

Minister Marino Keulen: Mijnheer de voorzitter, dames en heren, een aantal weken geleden heeft de heer Verfaillie me op woensdagnamiddag een vraag gesteld over deze zaak. Dat gebeurde nadat het akkoord met de social-profitsector federaal werd gesloten. Hij vroeg naar de impact ervan op de lokale besturen. Het betreft immers de OCMW's, de ziekenhuizen en de verzorgingsinstellingen.

De VVSG heeft een aantal berekeningen gemaakt over de gevolgen voor de lokale besturen van het ontwerp van sectoraal akkoord dat voor de publieke non-profitsector werd opgesteld. Het gaat nog niet om een globale berekening, maar om meerdere berekeningen van deelfacetten. De VVSG heeft me trouwens op 11 maart 2005 een brief geschreven met haar voornaamste bezwaren over dit akkoord. Zoals ik op 8 maart geantwoord heb op een actuele vraag van de heer Jan Verfaillie, baart de betaalbaarheid van dit voorakkoord voor de lokale besturen ook mij grote zorgen.

Wat de openbare sector betreft zullen de onderscheiden inhoudelijke elementen van dit voorakkoord formeel goedgekeurd moeten worden in het federale Comité C voor de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten, conform de wet van 19 december 1974 tot regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van haar personeel.

Hoewel het hier een onderhandelingscomité op het federale niveau betreft, maken ook een of meer leden van de gemeenschaps- en gewestregeringen deel uit van de afvaardiging van de overheid. We nemen dus deel als partij, niet als waarnemer. Dit is bepaald in artikel 5, paragraaf 3, van de wet. Het overleg met mijn federale collega van Sociale Zaken waarnaar u verwijst, zal bijgevolg plaatsvinden in de schoot van dit onderhandelingsplatform. Uiteraard wil de Vlaamse Regering dat ze daarbij als gesprekspartner effectief gekend wordt.

Indien een eventueel definitief akkoord binnen het federale Comité C gevolgen heeft voor de rechtspositieregeling van de personeelsleden van de

Keulen

lokale openbare verplegings- en verzorgingsinstellingen in Vlaanderen, dan moet daarover, daarna, op Vlaams niveau nog onderhandeld worden in de onderafdeling Vlaamse Gewest en Vlaamse Gemeenschap van datzelfde Comité C, dat is in Comité C1. Het is duidelijk dat de Vlaamse Regering in dit comité de betaalbaarheid van de voorgestelde maatregelen zal vooropstellen. Ik blijf dit benadrukken.

Zoals u weet, nemen ook de vertegenwoordigers van de werkgevers in de lokale en regionale openbare zorgsector deel aan de besprekingen binnen dit Vlaamse Comité C. Daartoe heeft de Vlaamse Regering met de representatieve vakbonden en met de werkgeversfederatie, de VVSG, de VVP en de VOV op 7 juli 2000 een samenwerkingsovereenkomst gesloten. Naast de vakbonden zullen dus VVSG, VVP en VOV samen met de Vlaamse Regering aan de onderhandelingstafel zitten.

Zoals u terecht stelt, was het juist een van de grote wrevelpunten van de lokale werkgevers dat zij aan de federale besprekingen niet hebben kunnen deelnemen, hoewel het akkoord ook zeer belangrijk is voor de lokale besturen. Hetzelfde geldt voor de eventuele weerslag van een akkoord op de functies binnen de gemeentelijke sector. Zonder vooruit te willen lopen op de besprekingen in de onderhandelingscomités neem ik aan dat ook de lokale werkgevers begaan zullen zijn met zowel de sociale aspecten van een eventueel akkoord als met de betaalbaarheid ervan voor de lokale besturen. Het is duidelijk dat de lokale werkgevers, nu zij volwaardig kunnen deelnemen aan de besprekingen in het Comité C, ook mee hun verantwoordelijkheid moeten nemen voor de resultaten van een eventueel akkoord.

Mevrouw Berx, we zitten daar als partner. We moeten erg goed toezien op de financiering. De betaalbaarheid is minstens even belangrijk als de sociale impact. Wat dat betreft, zijn we lot- en bondgenoten.

De voorzitter: Mevrouw Van der Borgh heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord en voor het feit dat u aandacht hebt voor de bekommernissen van de commissieleden. Die bekommernissen zijn inhoudelijk en niet politiek gekleurd.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 16.24 uur.*

HANDELINGEN

De handelingen zijn het woordelijk verslag van de plenaire vergaderingen en van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties en vragen om uitleg.

Ze worden in twee edities uitgegeven:

- de eerste, met witte kaft, bevat de handelingen van de plenaire vergaderingen;
- de tweede, met witte kaft en met bovenaan links de letter C met een chronologisch volgnummer, de vermelding van de commissie met het volgnummer van de vergadering per commissie, bevat de handelingen van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties en vragen om uitleg. Per commissie en per vergadering wordt een editie van de handelingen uitgegeven.

FIN : Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting

SFIN : Subcommissie voor Financiën en Begroting

BRU : Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand

BIN : Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Bestuurszaken, Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetevaluatie

WON : Commissie voor Wonen, Stedelijk Beleid, Inburgering en Gelijke Kansen

BUI : Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme

OND : Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie

CUL : Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

WEL : Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

ECO : Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie

SWAP : Subcommissie voor Wapenhandel

LEE : Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed

SLAN : Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

OPE : Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie

